

Χρόνος και δημιουργία

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)



Η Αγία μας Εκκλησία κατά την παρελθούσα 1^η Ιανουαρίου εόρτασε δυο μεγάλα και σημαντικά γι' αυτή γεγονότα: α) την Περιτομή του Ιησού Χριστού δηλ. την επίσημη ένταξη κάθε αρσενικού παιδιού στην ιουδαϊκή κοινότητα, ένταξη - τελετή που σύμφωνα με το ιουδαϊκό τυπικό λάμβανε χώρα την 8^η μέρα μετά τη γέννηση του αρσενικού παιδιού και β) τη μνήμη του Αγίου Βασιλείου αρχιεπισκόπου Καισάρειας της Καππαδοκίας του Μεγάλου. Κατ αυτήν την ημέρα στους χριστιανικούς ναούς ψάλλεται *“Επίσημος Δοξολογία” “ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου (πολιτικού) ἔτους”*.

Η έναρξη του νέου πολιτικού έτους σηματοδοτεί την έναρξη μιας νέας χρονικής περιόδου. Η δε έναρξη της νέας χρονικής αυτής περιόδου διεγείρει μια απορία για το πότε και από ποιόν δημιουργήθηκε ο χρόνος.



Πηγή: commons.wikimedia.org

Η δημιουργία του χρόνου θα πρέπει να αναζητηθεί στο πρώτο κεφάλαιο του βιβλίου της Γενέσεως και κατ' επέκταση ολόκληρης της Αγίας Γραφής (Παλαιά και Καινή Διαθήκη), όπου γίνεται λόγος για τη δημιουργία του κόσμου. Σύμφωνα με το Γεν. 1,1 φράση "ὁ Θεὸς ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν". Στο στίχο αυτό αποκαλύπτεται πως κόσμος και χρόνος δημιουργήθηκαν ταυτόχρονα και ήλθαν από την ανυπαρξία στην ύπαρξη από τον πάνσοφο, παντοδύναμο και άχρονο Τριαδικό Θεό.

Μέσα σε αυτό, το μικρό σε έκταση, βιβλικό χωρίο ("ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν" Γεν. 1,1) καταδεικνύεται περίττανα το θεμελιώδες τρίπτυχο του βιβλικού κοσμοειδώλου, δηλ. η χρονικότητα ("ἐν ἀρχῇ"), η δημιουργικότητα ("ἐποίησεν") και η προσωποκεντρικότητα ("ὁ Θεός").

Το "ἐν ἀρχῇ" αποτελεί σημείο οριακό, δηλ. σημείο από το οποίο ο κόσμος και ο

χρόνος, μέσω του θείου προστάγματος, έρχονται από την ανυπαρξία στην ύπαρξη. Σύμφωνα με τον Προκόπιο Γαζαίο η φράση “έν αρχῇ” υποδηλώνει το χρόνο, η δημιουργία του οποίου σηματοδοτεί τη δημιουργία όλων των κτισμάτων γι’ αυτό και ο χρόνος ως κτίσμα και δημιούργημα προηγείται όλων των κτισμάτων ακόμα και του κόσμου με ελάχιστη χρονική διαφορά. Ο δε Μέγας Βασίλειος σημειώνει πως πρώτα δημιουργήθηκε ο χρόνος και ακολούθησε η δημιουργία του κόσμου ώστε να μη θεωρηθεί ο κόσμος ως άναρχος και αιώνιος.

Ο υμνογράφος της Ακολουθίας του Εσπερινού της Ινδίκτου, δηλ. της πρώτης του εκκλησιαστικού έτους, θέλοντας να καταδείξει πως ακόμα και ο χρόνος είναι δημιούργημα και υποταγμένος στη βούληση του Θεού αναφέρει: “ὁ πάσης δημιουργὸς τῆς κτίσεως, ὁ καιροὺς καὶ χρόνους ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσία θέμενος” (Ἀπολυτίκιο τῆς Ἰνδίκτου).

Όπως ο κόσμος έτσι και ο χρόνος εκτός από αρχή έχει και τέλος. Και έχει τέλος επειδή έχει αρχή και έχει αρχή επειδή και αυτός με τη σειρά του αποτελεί “έν χρόνῳ” δημιούργημα του μόνου Δημιουργού. Όπως η αρχή του χρόνου συμπίπτει με την αρχή του κόσμου έτσι και το τέλος του χρόνου συμπίπτει με το τέλος του κόσμου. Εν προκειμένῳ άξιο επισημάνσεως αποτελεί το βιβλίο της Αποκάλυψης του Ιωάννου, το οποίο κάνει λόγο για νέο ουρανό – κόσμο ενώ ο παλαιός έχει ήδη παρέλθει γεγονός που καταδεικνύει το πρόσκαιρο του παρόντος κόσμου και του χρόνου: “εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθον” (Αποκ. 21,1).

Ο δε Μέγας Βασίλειος στην ομιλία του στην “Έξαήμερο” βεβαιώνει πως οτιδήποτε έχει αρχή, του χρόνου μη εξαιρουμένου, είναι βέβαιο πως θα έχει και τέλος, διότι οτιδήποτε δημιουργείται “έν χρόνῳ” είναι σίγουρο πως και “έν χρόνῳ” θα λάβει τέλος. Το χρονικό τέλος είναι επακόλουθο της χρονικής αρχής. Το γεγονός αυτό καταδεικνύεται, δηλ. της παρόδου του κόσμου και του χρόνου, τόσο στο κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο: “ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ ἐμοὶ λόγοι οὐ μὴ παρελεύσονται” (Μαρκ. 13,31) όσο και στο βιβλίο των Ψαλμών: “ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί· αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις” (Ψαλμ. 101,26-27).